

**Zespół Szkolno-Przedszkolny
w Piątkowisku**

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZY**

Misja Szkoły

- **Bądź twórczy – nie marnuj żadnego ze swoich talentów**
- **Uwierz w siebie – wiele zdziałasz**
- **Masz problem – rozwiąż go, nie pozwól, aby tobą zawładnął**
- **Jesteś spadkobiercą historii i ją tworzysz – okaż się jej godny**

Podstawa prawna:

1. Ustawa o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
3. Rozporządzenie MENiS z 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002 r. Nr 10, poz. 96).
4. Rozporządzenie MENiS z 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
5. Rozporządzenie MEN z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).
6. Statut szkoły.

Sylwetka absolwenta klasy trzeciej

1. Uczeń dobrze zna swoje najbliższe otoczenie: dom i szkołę, sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą, w zachowaniu prezentuje pogodę ducha.
2. Uczeń jest aktywny: lubi ruch, chętnie uprawia sport, na miarę swoich możliwości śpiewa, rysuje, lepi, tańczy.
3. Uczeń jest ciekawy świata: chętnie obserwuje otaczającą przyrodę, potrafi wyciągać proste wnioski ze swych obserwacji.
4. Uczeń jest odpowiedzialny: umie przewidywać skutki swoich działań, rozumie potrzebę ponoszenia konsekwencji swoich działań.
5. Uczeń jest otwarty: nawiązuje kontakty z innymi ludźmi, współdziała z nimi i akceptuje ich odmienność, umie prezentować własne zdanie i słuchać opinii innych.
6. Uczeń jest prawy: rozróżnia dobro i zło, wie, że należy dobrze postępować, stosuje się do norm obowiązujących w otoczeniu.
7. Uczeń jest rozważny: stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny w swoich codziennych czynnościach.

Sylwetka absolwenta szkoły podstawowej

1. Uczeń dobrze funkcjonuje w swoim naturalnym otoczeniu, jest pogodny, pozytywnie patrzy na otaczający go świat.
2. Uczeń jest ciekawy świata: interesuje się otoczeniem, stara się poszerzać swoją wiedzę, jest aktywny umysłowo.
3. Uczeń jest aktywny: lubi sport, ma swoje upodobania jako twórca i odbiorca sztuki.
4. Uczeń jest krytyczny: potrafi porządkować zdobyte wiadomości i ocenić ich przydatność do określonego celu.
5. Uczeń jest odpowiedzialny: stara się przewidzieć skutki swoich działań, wykorzystuje wcześniejsze doświadczenia i gotów jest ponieść konsekwencje swoich czynów, działając w grupie poczuwa się do współodpowiedzialności.
6. Uczeń jest otwarty: łatwo nawiązuje współpracę w grupie, potrafi działać zgodnie z obowiązującymi w niej zasadami, korzysta z nowoczesnych technologii komunikacyjnych.

7. Uczeń jest prawy: w zachowaniu kieruje się przyjętymi normami moralnymi i prawnymi.
8. Uczeń jest punktualny: dotrzymuje terminów, szanuje czas swój i innych ludzi.
9. Uczeń jest rozważny: potrafi zadbać o bezpieczeństwo swoje i innych, postępuje zgodnie z zasadami higieny.
10. Uczeń jest tolerancyjny: stara się każdego zrozumieć i dostrzec w nim coś dobrego.

Założenia ogólne

Jesteśmy szkołą integrującą środowisko szkolne: uczniów, rodziców oraz wszystkich pracowników szkoły. Swoją działalność opieramy na współpracy ze środowiskiem lokalnym. Ścisłe współpracujemy z instytucjami wspierającymi kształcenie i wychowanie naszych uczniów.

Kształtujemy szkolną rzeczywistość tworząc przyjazne i życzliwe środowisko.

Kształcenie i wychowanie w naszej szkole ma charakter:

- integralny - obejmuje wszystkie sfery osobowości ucznia: fizyczną, psychiczną, duchową i społeczną;
- personalistyczny – stawia w centrum osobę ucznia;
- zindywidualizowany- programy kształcenia i wychowania oraz treści i metody nauczania uwzględniają możliwości psychofizyczne oraz tempo rozwoju ucznia;
- społeczny – kieruje się wartością „jestem jedyny i niepowtarzalny, ale żyję wśród ludzi”.

Staramy się wychować każdego naszego ucznia na dobrego i mądrego człowieka, obywatela naszego regionu, kraju i świata.

Szkolny Program Wychowawczy opiera się na założeniu, że pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci posiadają rodzice.

Szkoła wspiera rodziców w dziedzinie wychowania, a współpraca z domem rodzinnym jest warunkiem powodzenia pracy wychowawczej szkoły.

Cele Programu

Nadrzędnym celem programu wychowawczego jest wychowanie światłego człowieka, o otwartym umyśle, ale świadomego swoich korzeni i odczuwającego ścisły związek między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością.

Podstawę naszych działań stanowi ustabilizowany charakter naszej szkoły, jej ciągłość wychowawcza, tradycje i zwyczaje

- Zapewnienie optymalnych warunków do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia w bezpiecznym i przyjaznym środowisku szkolnym.
- Tworzenie warunków edukacyjnych, przygotowujących do świadomego i racjonalnego korzystania z dorobku kulturowego świata.
- Kształtowanie postaw twórczych, opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości, ukierunkowanych na poszanowanie godności własnej i godności drugiego człowieka.
- Tworzenie warunków do efektywnej współpracy z domem rodzinnym ucznia
- Dostarczanie wzorców osobowościowych, stanowiących model do naśladowania i kształtowania poczucia własnej wartości.
- Budzenie potrzeby integrowania się oraz działania na rzecz środowiska lokalnego
- Rozwijanie więzi emocjonalnych z własnym regionem, z krajem ojczystym, budzenie tożsamości obywatelskiej.
- Otwarcie na wartości kultur Europy i świata.
- Przygotowanie dziecka do osiągnięcia gotowości szkolnej oraz edukacyjnego sukcesu – rozwój procesów emocjonalno- motywacyjnych.

ZADANIA

Zadaniem naszym jest wykształcić w uczniach takie cechy osobowości jak: pracowitość, uczciwość, kreatywność, rzetelność, wytrwałość, samodzielność, poczucie odpowiedzialności, umiejętność przewycięzania trudności, krytycyzm, odwagę cywilną, tolerancję.

Nasze działania opierają się na wartościach będących dziedzictwem kulturowym całej ludzkości. Zmierzają do tego, aby przygotować uczniów do zgodnego współżycia z innymi ludźmi, do aktywnego uczestnictwa w życiu gospodarczym i społecznym, do gotowości podejmowania obowiązków wobec własnej ojczyzny.

Oddziaływania wychowawcze realizowane będą przez całą społeczność szkolną, we wszystkich obszarach życia naszej szkoły.

Kierunki działań - zadania dla poszczególnych podmiotów

W ramach Szkolnego Programu Wychowawczego:

I. Nauczyciel powinien:

1. zmierzać do tego, by szkoła wspierała wszechstronnie, w każdym wymiarze rozwój osobowy ucznia,
2. rozwijać w uczniach dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w otaczającym świecie,
3. uświadamiać uczniom życiową użyteczność edukacji na każdym jej etapie,
4. tak organizować swoją działalność edukacyjną, aby wszyscy uczniowie mogli w pełni z niej korzystać, dostosowywać ją do aktualnych możliwości oraz aktywności ucznia, naturalnej dla danego poziomu rozwoju,
5. wyrabiać w uczniach samodzielność, otwartość na innych, odpowiedzialność za siebie i za społeczność, której są uczestnikami,
6. uczyć szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego,
7. przygotowywać do życia w rodzinie, społeczności lokalnej, kształtować postawy patriotyczne,
8. uczyć postaw asertywnych, rozróżniania dobra i zła, dbania o dobro własne i innych,
9. kształtować w uczniach umiejętność słuchania innych, szanowania ich poglądów, tolerancji, konstruktywnego krytycyzmu,
10. kształtować w uczniach umiejętność zgodnego współdziałania ze sobą, współtworzenia w szkole wspólnoty,
11. ściśle współpracować z rodzicami, wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym i innymi pracownikami szkoły w sprawach wychowawczych, dotyczących naszych uczniów,
12. udzielać uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
13. udzielać wsparcia i służyć pomocą uczniom zdolnym
14. współuczestniczyć w tworzeniu planu wychowawczego szkoły,

15.systematycznie lub w razie potrzeby współpracować z poradnią psychologiczno - pedagogiczną, policją, sądem, opieką społeczną, itp.,

16.współpracować z dyrekcją, pedagogiem szkolnym, wychowawcą w przypadku zaobserwowanych przejawów patologii społecznej (agresja, wymuszenia, sekty, patologia w rodzinie, itp.) oraz innych zagrożeń (narkotyki, nikotyna, alkohol, stalking, cyberprzemoc ,itp.).

II. Obok zadań wychowawczych każdego nauczyciela do szczególnych powinności nauczyciela – wychowawcy należy:

1. sprawowanie opieki wychowawczej nad powierzonymi mu uczniami,
2. współpraca z rodzicami w zakresie pracy wychowawczej w klasie,
3. współdziałanie z nauczycielami uczącymi w klasie i koordynowanie oddziaływań wychowawczych wobec zespołu klasowego i poszczególnych uczniów,
4. współpraca w sprawach wychowawczych, dotyczących uczniów, z wszystkimi pracownikami szkoły (dyrekcją, pedagogiem, psychologiem, biblioteką, świetlicą, pracownikami administracji i obsługi),
5. dążenie do wszechstronnego poznania swoich wychowanków, otoczenie każdego wychowanka indywidualną opieką, poznanie i ustalenie z rodzicami potrzeb opiekuńczych i wychowawczych,
6. ustalenie treści i form prowadzonych zajęć wychowawczych w oparciu o Szkolny Program Wychowawczy, Szkolny Program Profilaktyki, Plan Pracy Szkoły, plan pracy wychowawcy klasy; treści i formy oddziaływań wychowawczych powinny uwzględniać bieżące potrzeby wychowanków i ich rodziców,
7. podejmowanie działań na rzecz integracji klasy oraz rozwiązywania konfliktów i problemów powstających w zespole klasowym,
8. wspieranie oraz inspirowanie uczniów do samodzielnych działań na rzecz klasy, szkoły i lokalnego środowiska: tworzenie samorządu klasowego, szkolnego, udział w zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań, prace na rzecz lokalnego środowiska,
9. współpraca z pedagogiem, zwłaszcza w przypadku uczniów zagrożonych patologią lub niedostosowaniem społecznym,
10. otoczenie szczególną opieką uczniów mających trudne warunki materialne i rodzinne (dożywianie, zapomogi, stypendia, wypoczynek, pomoc rzeczowa,

współpraca z poradnią psychologiczno - pedagogiczną, opieką społeczną i innymi, niezbędnymi w danym przypadku, instytucjami),

11. pomoc uczniom w przypadku problemów edukacyjnych i rozwojowych (organizowanie pomocy w nauce, zapewnienie udziału w zajęciach wyrównawczych, logopedycznych, korekcyjno - kompensacyjnych, rewalidacyjnych, terapeutycznych itp.),
12. budowanie klimatu zaufania, pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych,
13. wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych – udzielenie pomocy, wskazywanie możliwości rozwoju zainteresowań i uzdolnień,
14. nadzór nad prawidłową realizacją obowiązku szkolnego (systematyczna kontrola absencji, współpraca w tym zakresie z rodzicami, dyrekcją, pedagogiem, innymi nauczycielami),
15. wspieranie rodziców w wychowaniu – organizowanie indywidualnych i ogólnych spotkań dla rodziców – dzielenie się informacjami i uwagami dotyczącymi uczniów, wspólne ustalanie oddziaływań wychowawczych, prowadzenie edukacji pedagogicznej,
16. włączenie rodziców w życie klasy i szkoły poprzez współudział w organizacji imprez, wycieczek, obchodów świąt, włączenie rodziców w proces tworzenia tradycji klasowych i szkolnych,
17. włączenie rodziców w życie szkolne poprzez udział w pracach klasowej i szkolnej Rady Rodziców, współudział w kultywowaniu tradycji klasowych i szkolnych, w pracach na rzecz klasy i szkoły.

III. Rada Pedagogiczna

- Ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy dzieciom, które padły ofiarą przestępstwa.
- Ma obowiązek ścisłej współpracy z policją i z sądem dla nieletnich (w razie zaistniałej potrzeby).
- W sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia.
- Współpracuje z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci szczególnie z rodzin patologicznych i zaniedbanych środowiskowo.
- Poprzez prowadzone działania wychowawcze kształtuje u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji, wynikających z popełnionych czynów karalnych.

IV. Rodzice

- Powinni zadbać o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów, proponować im pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście.
- Mają prawo do poznania zadań i zamierzeń dydaktyczno- wychowawczych w danej klasie i w szkole.
- Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci.

V. Rada Rodziców

- Reprezentuje ogół rodziców szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły.
- Współdecyduje o formach pomocy dzieciom oraz o ich wypoczynku, współuczestniczy w opracowaniu programu wychowawczego szkoły.
- Pozyskuje i gromadzi środki finansowe w celu wspierania działalności szkoły.
- Organizuje formy aktywności rodziców na rzecz wspomaganie realizacji celów i zadań szkoły.

VI. Samorząd Uczniowski

- Jest animatorem, inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego i intelektualnego na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.
- Reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego wobec dyrekcji i grona pedagogicznego.
- Inicjuje działania dotyczące życia uczniów.
- Propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji.
- Angażuje uczniów do wykonywania niezbędnych prac na rzecz klasy i szkoły.
- Dbą o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję.
- Wyraża za pośrednictwem swojego opiekuna opinię dotyczącą problemów społeczności uczniowskiej.

Obszary realizacji programu wychowawczego

Szkolny Program Wychowawczy realizowany jest w każdym obszarze działalności szkoły, a w szczególności poprzez:

1. Realizację procesu dydaktycznego obejmującego:
 - edukację wczesnoszkolną (klasy I – III),
 - przedmioty nauczania w klasach IV-VI, godzina wychowawcza,
 - zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno–kompensacyjne, rewalidacyjne,
 - ścieżki edukacyjne:
 - prozdrowotna,
 - ekologiczna,
 - czytelnicza i medialna,
 - regionalna – dziedzictwo kulturowe i obywatelskie,
 - patriotyczna i obywatelska – wychowanie do życia w społeczeństwie.

2. Działalność wychowawców klas.
3. System zajęć pozalekcyjnych – kółka zainteresowań. System zajęć może być modyfikowany w zależności od potrzeb uczniów oraz inwencji nauczycieli.
4. Uroczystości szkolne, lokalne, obchody świąt narodowych.
5. Organizowanie różnorodnych form wypoczynku i rekreacji, np. wycieczki, pikniki, dyskoteki, festyny, imprezy klasowe, zielona szkoła, zajęcia w ramach szkolnej akcji
6. Realizację różnorodnych zadań proponowanych przez środowisko lokalne, udział w programach, akcjach ogólnopolskich.
7. Realizację zadań na rzecz szkoły i środowiska.
8. Przyjęcie w szkole systemu motywacyjnego :
 - za wzorową i przykładową postawę uczeń może otrzymać wyróżnienia i nagrody,
 - upomnienia i nagany otrzymuje za zaniedbania i nieprzestrzeganie norm zachowań.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa warunków nauki, wychowania i opieki poprzez zainstalowanie systemu monitoringu wizyjnego.

Sposób realizacji Szkolnego Programu Wychowawczego zawiera załącznik.

Ewaluacja

W celu oceny efektywności prowadzonych działań wychowawczych, po każdym roku szkolnym dokonywana będzie ewaluacja klasowych programów wychowawczych, a po zakończeniu kolejnego etapu kształcenia, wychowawca danej klasy, będzie prezentował Radzie Pedagogicznej sylwetkę absolwenta klasy trzeciej oraz sylwetkę absolwenta szkoły podstawowej.

Formy ewaluacji

- obserwacja (wychowawcy klas),
- ankiety dla uczniów,
- ankiety dla rodziców,
- wywiad (dyrektor szkoły, rada rodziców),
- rozmowy z uczniami,
- rozmowy z rodzicami,
- analiza dokumentów,
- obserwacja i ocena zachowań.

Program wychowawczy został zatwierdzony decyzją rady pedagogicznej po uzgodnieniu z radą rodziców.

Załącznik
Nauczyciel wychowania przedszkolnego
realizuje następujące zadania wychowawcze.

Cel wychowawczy	Zadania	Realizator
<p>1. Poznają siebie i swoją nową grupę rówieśniczą – rozwój sfery emocjonalnej i społecznej</p>	<p>1. Czynne uczestniczenie w życiu rodziny i przedszkola</p> <p style="padding-left: 20px;">– organizowanie i udział w imprezach:</p> <p>zajęcia integracyjne, powitanie wiosny, Dzień Ziemi, Dzień Chłopca, Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet i Dziewcząt, Dzień Dziecka, Andrzejki, Mikołaj, Walentynki „Dzień Ziemi”, spotkanie opłatkowe przy choince, powitanie Nowego Roku, spotkanie wielkanocne, spotkanie z przedstawicielami policji, straży pożarnej i innych osób współpracujących ze szkołą</p> <p>2. Nauka rozpoznawania i wyrażania emocji oraz podstawowych umiejętności społecznych.</p> <p>3. Kształtowanie umiejętności współdziałania. Przestrzeganie ustalonych norm zachowania – kontrakt.</p> <p>4. Nabywanie wiedzy na temat najbliższego otoczenia dziecka: miasta, ojczyzny, Europy.</p>	<p>wychowawca</p> <p style="padding-left: 40px;">pedagog</p> <p style="padding-left: 40px;">rodzice</p> <p style="padding-left: 40px;">wychowawca, pedagog</p>
<p>2. Troska o własne zdrowie i rozwój– bezpieczeństwo i profilaktyka zdrowotna</p>	<p>1. Jak funkcjonuje moje ciało – profilaktyka zdrowotna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady zdrowego odżywiania się, • znaczenie drugiego śniadania w szkole, • prawidłowa postawa ucznia podczas pracy, • zasady właściwego wypoczynku i rekreacji. <p>2. Moje ciało jest wymagające:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zasady higieny osobistej - dbanie o higienę jamy ustnej, codzienną higienę osobistą, 2. co to są choroby „brudnych rąk”?, 3. prawidłowe ubieranie się (w zależności od pór roku strój na zajęciach ruchowych). <p>3. Jesteśmy bezpieczni:</p>	<p>wychowawca</p> <p style="padding-left: 40px;">pielęgniarka środowiskowa</p> <p style="padding-left: 40px;">policjant</p> <p style="padding-left: 40px;">pedagog</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie regulaminu grupy i zawarcie w tej sprawie kontraktu z dziećmi. • Stałe przypominanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach. • Właściwe zachowanie w drodze do i ze szkoły oraz na terenie szkoły. • Bezpieczne zabawy w różnych porach roku z dala od dróg, przejazdów kolejowych, zbiorników wodnych itp. • Bezpieczne i kulturalne zachowanie się w miejscach publicznych. • Nauka przechodzenia przez ulicę – spotkanie z policjantem. 	
--	---	--

Nauczyciele I etapu edukacyjnego realizują następujące zadania wychowawcze.

KLASY I-III

Cel wychowawczy	Zadanie	Realizator
<i>Bezpieczeństwo dzieci</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie regulaminu klasy i zawarcie w tej sprawie kontraktu z uczniami. 2. Stałe przypominanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach. 3. Bezpieczne zachowanie w drodze do i ze szkoły oraz na terenie szkoły. Nauka przechodzenia przez ulicę – spotkanie z policjantem. 4. Niebezpieczeństwo niewypałów, niewybuchów, petard. 5. Bezpieczne i kulturalne zachowanie się w miejscach publicznych. 6. Udział w próbnym alarmie przeciwpożarowym. 7. Zachowujemy bezpieczeństwo podczas zabaw, wycieczek w różnych porach roku, w czasie weekendów, ferii i wakacji. 8. Znamy niebezpieczeństwo związane ze zjawiskami atmosferycznymi. 9. Znamy zagrożenia ze strony ludzi, potrafimy właściwie zareagować. 10. Znamy zagrożenia związane z mediami: Internet, telewizja, telefon. 	<p>wychowawca</p> <p>nauczyciele</p> <p>policja</p> <p>straż pożarna</p> <p>rodzice</p> <p>dyrektor</p> <p>pedagog</p>
<i>Troska o własne zdrowie</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dbamy o własne ciało: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady higieny osobistej oraz jej zachowanie 	<p>Pielęgniarka środowiskowa</p>

	<p>w szkole i poza nią,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dbanie o higienę jamy ustnej, ▪ czym są choroby „brudnych rąk”?, ▪ prawidłowe ubieranie się (w zależności od pór roku strój na lekcjach wychowania fizycznego, ▪ zasady właściwego wypoczynku i rekreacji, ▪ prawidłowa postawa ucznia podczas pracy, ▪ Znamy własne ciało, jego części i ich rozwój. <p>2. Zasady zdrowego odżywiania się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ znaczenie drugiego śniadania w szkole, ▪ rozkład dzienny posiłków, ▪ znaczenie warzyw i owoców, ▪ drugie śniadanie w szkole. <p>3. Poznajemy szkodliwość nałogów.</p> <p>4. Udział w ogólnopolskich akcjach „Mleko z klasą” „Owoce i warzywa”</p> <p>5. Organizacja wyjazdów, zielonych szkół</p>	<p>wychowawca</p> <p>pedagog</p> <p>dyrektor</p> <p>rodzice</p>
<p><i>Rozumienie siebie i innych</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznajemy i nazywamy uczucia swoje i innych. Uczymy się je wyrażać. 2. Zwracamy uwagę na uczucia innych - rozumiemy je i akceptujemy. 3. Panujemy nad emocjami – możemy wpływać na swoje samopoczucie, myślimy pozytywnie. 4. Rozróżniamy dobro od zła, nie krzywdzimy słabszych, pomagamy potrzebującym. 5. Zwracamy uwagę na zmysły (jak o nie dbać, jak je rozwijać). 6. Prawidłowo oceniamy sytuacje – gry dramatyczne umożliwiające rozróżnianie dobra i zła w życiu codziennym dziecka. 7. Trenujemy umiejętność reagowania w różnych sytuacjach społecznych– odgrywanie ról zgodnie z ich realizacją w prawdziwym świecie. 8. Ustalamy i zapisujemy ważne prawa dla nas dzieci. 9. Odwiedzamy osoby i instytucje nas wspomagające: policja, poczta, straż pożarna (wycieczki tematyczne) i inne. 10. Znamy i przestrzegamy zasady współżycia społecznego: <ul style="list-style-type: none"> • szacunek dla starszych, • szacunek dla godności innego człowieka, • prawdomówność, • szacunek cudzej własności, • bycie pomocnym, • uprzejmość. 10. Potrafimy dostosować swoje oczekiwania do sytuacji ekonomicznej rodziny. 	<p>Wychowawca</p> <p>- pedagog</p>

<p><i>Jestem członkiem rodziny</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moja rodzina - jej członkowie, nasze obowiązki, tradycje i zwyczaje. 2. Umacnianie naturalnych więzi uczuciowych między członkami rodziny. 3. Kształtowanie opiekuńczej postawy wobec młodszego rodzeństwa. 4. Akceptowanie siebie i innych takimi, jakimi jesteśmy. 5. Kulturalne zachowanie w rodzinie i najbliższym otoczeniu. 6. Budzenie szacunku dla ludzi starszych - obchody Dnia Babci i Dziadka. 7. Okazywanie miłości rodzicom – klasowe spotkania z okazji Dnia Matki i Dnia Ojca. 8. Udział w szkolnym festynie, rajdzie rodzinnym. 9. Znamy prawa i obowiązki dziecka w rodzinie. 10. Umacniamy więzi z klasowymi rodzinami poprzez klasowe spotkania, wspólne imprezy, wycieczki itp. 11. Kultywujemy tradycje i gromadzimy pamiątki rodzinne, propagując je w klasie. 12. Propagowanie pozytywnych stosunków interpersonalnych w rodzinie: <ul style="list-style-type: none"> • kultura bycia i języka, • podział obowiązków, • zasady zachowania asertywnego, • sposoby rozwiązywania konfliktów. 	<p>Wychowawca pedagog</p>
<p><i>Poznaję siebie i swoją grupę rówieśniczą</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znam prawa ucznia i jego obowiązki. 2. Przyjęcie dzieci w poczet społeczności szkolnej: <ul style="list-style-type: none"> • ślubowanie, • pasowanie na ucznia, • spotkanie z wychowawcą, • pamiątki 3. Poznajemy reguły, normy i zasady współistnienia w klasie. 4. Organizowanie i udział w imprezach klasowych: <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia integracyjne, • powitanie jesieni, zimy, wiosny, lata, • Dzień Chłopca, Dzień Matki, Dzień Ojca • Dzień Babci i Dziadka, • Dzień Kobiet i dziewcząt, • Andrzejki, Mikołaj, • spotkanie opłatkowe przy choince, • powitanie Nowego Roku, • spotkanie wielkanocne, • pasowanie na czytelnika biblioteki, • Dzień Dziecka. 5. Zaprezentowanie siebie na tle klasy. 6. Jestem przyjacielski - kształtujemy wyrozumiałość i tolerancję wobec drugich osób. 7. Poznajemy reguły, normy i zasady współistnienia 	<p>Wychowawca rodzice nauczyciele</p>

	<p>w klasie i szkole.</p> <p>8. Potrafimy kulturalnie rozstrzygać konflikty klasowe.</p> <p>9. Znamy zasady bycia dobrym kolegą</p> <p>10. Potrafimy współpracować</p> <p>11. Planujemy i organizujemy wycieczki klasowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznanie miasta i okolicy - wycieczki przedmiotowe, • wyjazdy turystyczno-krajoznawcze oraz rekreacyjne, • wyjazdy na spektakle teatralne, muzyczne itp. 	
<i>Szkoła jako miejsce wspierające rozwój dziecka</i>	<p>1. Pielęgnowujemy tradycję szkoły i staramy się dbać o jej dobre imię.</p> <p>2. Włączamy się w organizację festynu rajdu, rodzinnego.</p> <p>3. Uroczystie obchodzimy Dzień Dziecka</p> <p>4. Udział w imprezach kulturalnych organizowanych w szkole - włączanie się w organizację poprzez przygotowanie fragmentów programu artystycznego.</p> <p>5. Udział i włączenie się w organizację odchodów świąt w szkole</p> <p>6. Zaangażowanie się w organizację oraz udział we wszystkich konkursach szkolnych, gminnych, powiatowych itd.</p>	<p>Wychowawca</p> <p>dyrektor</p> <p>rodzice</p> <p>nauczyciele</p>
<i>Szkoła jako miejsce popularyzacji kultury regionalnej</i>	<p>1. Poznajemy tradycje i obrzędy naszego regionu.</p> <p>2. Popularyzacja kulturę regionalną (piosenki, tańce, inscenizacje, pieśni i tańce ludowe, tradycja i obrzędy, legendy</p> <p>3. Jak żyli nasi przodkowie? Spotkanie z babciami i dziadkami.</p> <p>4. Poznajemy historię naszej szkoły - kroniki</p> <p>5. Wycieczki po najbliższej okolicy. Poznajemy najciekawsze i najpiękniejsze miejsca w naszym regionie. Oglądamy pomniki, zwiedzamy miejsca pamięci narodowej.</p> <p>6. Czcimy pamięć tych, co odeszli - złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na Grobie Nieznanego Żołnierza</p> <p>7. Zbieranie materiałów dotyczących naszej miejscowości, szkoły i wykorzystanie ich na lekcjach</p> <p>8. Poznanie ludzi różnych zawodów i budzenie szacunku dla ich pracy.</p> <p>9. Poznanie trudnej pracy strażaka, policjanta.</p>	<p>Wychowawca</p> <p>nauczyciele</p>
<i>Jestem Polakiem Mieszkam w Europie</i>	<p>1. Warszawa naszą stolicą – poznajemy popularne legendy.</p> <p>2. Znam flagę, godło i hymn narodowy.</p> <p>3. Poznajemy legendy związane z przeszłością Ojczyzny.</p>	<p>Wychowawca</p> <p>nauczyciele</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Poznajemy stolicę Polski oraz najstarsze miasta naszego kraju. 5. Polska jako kraj europejski: <ul style="list-style-type: none"> - poznanie mapy Polski, - zarys historyczny naszej ojczyzny, - tradycje, obrzędy i kultura polska. 6. Kształtujemy poczucie dumy narodowej poprzez poznanie wybitnych Polaków oraz znakomitych twórców literatury dla dzieci. 7. Udział w obchodach ważnych uroczystości państwowych organizowanych w szkole. 8. Uświadomienie uczniom zagrożeń ekologicznych. 9. Uwrażliwianie na piękno otaczającej przyrody. 10. Przyzwyczajanie do opieki nad zwierzętami. 11. Zapoznanie z zasadami pielęgnowania roślin, zarówno w domu jak i w szkole. 12. Włączenie się w obchody Dnia Ziemi - udział w konkursach ekologicznych. 13. Poznajemy życie, zabawy i zainteresowania rówieśników z innych krajów. 14. Uczymy się języka angielskiego. 15. Bierzymy udział w obchodach Dnia Europy.
--	---

Nauczyciele II etapu edukacyjnego realizują następujące zadania wychowawcze.

kl. IV – VI /nowa podstawa/

Cel główny: kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Cele wychowawcze:

- wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego, w tym koleżeństwa i przyjaźni,
- kształtowanie umiejętności funkcjonowania w grupie, wartości i problemy z tym związane,
- rozwijanie wartości rodzinnych, związanych z wartościami kulturowymi wspólnoty lokalnej,
- kształtowanie postaw patriotycznych,
- kształtowanie umiejętności dbania o bezpieczeństwo własne i innych,
- przygotowanie do świadomego udziału w życiu społeczności lokalnej, kraju i wspólnoty europejskiej,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
- uwrażliwianie na wartości ponadczasowe wobec postępu cywilizacyjnego i technicznego.

Zadania wychowawcze realizowane w klasach IV – VI

Uczeń jako jednostka:

- rozpoznaje własne mocne i słabe strony, zalety i wady
- nabywa poczucie odpowiedzialności za własne czyny
- omawia wybrane prawa dziecka i podaje, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane.
- rozpoznaje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu
- wyjaśnia, w czym wyraża się odmiennosc i niepowtarzalność każdego człowieka
- podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspakajania
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i potrafi wezwać odpowiednią pomoc w sytuacji zagrożenia

- podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych
- wymienia zasady zdrowego stylu życia i stosuje je
- świadomie działa na rzecz ochrony własnego zdrowia
- wymienia czynniki pozytywnie i negatywnie wpływające na swoje samopoczucie w szkole oraz w domu i proponuje sposoby eliminowania czynników negatywnych

- akceptuje i szanuje własne ciało
- rozumie i akceptuje zmiany zachodzące w okresie dojrzewania

Zadania	Sposób realizacji	Realizator
Kształtowanie umiejętności dbania o bezpieczeństwo własne i innych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lekcje przyrody, wychowania do życia w rodzinie. Pogadanki pielęgniarki szkolnej. 2. Pogadanki o bezpieczeństwie i higienie. 3. Poznanie zasad bezpiecznej drogi do i ze szkoły, zachowanie bezpieczeństwa podczas zabaw, wycieczek itp. 4. Spotkanie z policjantem dotyczące właściwego i bezpiecznego korzystania z internetu. 5. Zdobywanie karty rowerowej - budowa roweru, znajomość przepisów ruchu drogowego oraz opanowanie umiejętności jazdy rowerem. 6. Udział w próbnym alarmie przeciwpożarowym. 7. Zajęcia warsztatowe na temat asertywności 8. Udział w akcjach organizowanych przez kuratorium i MEN 	<p>wychowawca</p> <p>nauczyciele przyrody</p> <p>pielęgniarka środowiskowa</p> <p>szkolna</p> <p>pedagog</p>
Rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych mocnych i słabych stron.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia z wychowawcą, języka polskiego, religii. 2. Zajęcia wychowania do życia w rodzinie. 3. Zajęcia z pedagogiem szkolnym 4. Samoocena zachowania . 5. Rekolekcje szkolne. 	<p>wychowawcy, nauczyciele religii, wychowania do życia w rodzinie</p> <p>pedagog,</p>
Rozwijanie talentów i	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie konkursów i zawodów. 2. Zachęcanie do udziału w konkursach i zawodach. 3. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych. 	<p>nauczyciele,</p>

<i>zainteresowań uczniów</i>		
<i>Pomoc dla uczniów w uzyskaniu orientacji etycznej i hierarchizacji systemu wartości.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia z wychowawcą na temat systemu wartości. 2. Dyskusje na lekcjach religii i języka polskiego. 3. Analiza utworów literackich pod kątem właściwego systemu wartości. 4. Rekolekcje. 5. Akcje charytatywne. 6. Organizowanie pomocy dzieciom w trudnej sytuacji bytowej, niepełnosprawnym lub z trudnościami w nauce. 	Wychowawca nauczyciele języka polskiego, wych. do życia w rodzinie i religii pedagog
<i>Uczeń jako członek społeczności szkolnej.</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje społeczność szkolną z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków; • zna zasady funkcjonowania Samorządu Klasowego, Samorządu Szkolnego • podaje przykłady działań samorządu Szkolnego • zna historię szkoły • bierze aktywny udział w uroczystościach szkolnych i imprezach • we właściwy sposób reprezentuje szkołę • tłumaczy, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe; • wyjaśnia, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja; • podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania. • nabywa umiejętność skutecznej komunikacji w rodzinie, klasie oraz grupie rówieśniczej, • przestrzega podstawowych zasad i reguł obowiązujących w relacjach międzyludzkich, • nabywa umiejętność rozróżniania i pielęgnowania uczuć koleżeństwa, przyjaźni i miłości • godzi dążenie do własnego dobra z dobrem innych ludzi 		
Zadania	Sposób realizacji	Realizator
<i>Poznawanie zasad właściwej komunikacji międzyludzkiej</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia z wychowawcą na temat właściwej kultury języka, zasad dobrego wychowania, kulturalnej dyskusji, asertywności. 2. Lekcje na temat znaczenia przyjaźni i koleżeństwa. 3. Piętnowanie negatywnych zachowań. 4. Obchody Dnia Chłopca, Dnia Kobiet i Edukacji Narodowej, urodzin uczniów jako okazja do treningu zasad dobrego wychowania. 	wychowawca nauczyciele przedmiotów pedagog
<i>Przestrzeganie</i>		

<p>zasad życia społeczności szkolnej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokratyzacja życia szkoły: <ul style="list-style-type: none"> • wybory do Samorządu Szkolnego • praca Samorządu Szkolnego • przestrzeganie regulaminów, 2. Zajęcia z wychowawcą na temat praw i obowiązków ucznia, regulaminów szkolnych, statutu szkoły, WSO 3. Spisanie kontraktu klasowego. 4. Klasowa ocena zachowania. 5. Zachęcanie do udziału w pracach samorządu klasowego, szkolnego 	<p>wychowawca nauczyciele przedmiotów opiekun samorządu szkolnego pedagog dyrektor szkoły</p>
<p>Kształtowanie poczucia więzi ze swoją szkołą i klasą</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uroczystości szkolne 2. Klasowe i szkolne konkursy 3. Zajęcia z wychowawcą na temat historii szkoły-kroniki 4. Kontrola właściwego zachowania się w szkole 5. Zabawy i warsztaty integrujące klasę . 6. Szkolne dyskoteki, andrzejkowe, choinkowe itp. 7. Tworzenie tradycji życia klasowego poprzez własne zwyczaje, uroczystości, imprezy towarzyskie i kulturalne, spotkania z rodzicami, kolegami z innych klas, zajęcia rekreacyjne itp. 8. Prowadzenie na stronie internetowej wystawy zdjęć z imprez szkolnych, galerii wyróżnionych uczniów, dyplomów i nagród sportowych. 9. Strona internetowa szkoły. 	<p>wychowawcy nauczyciele przedmiotów opiekun samorządu szkolnego pedagog dyrektor szkoły Rada Rodziców</p>
<p>Uczeń jako członek rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspakajania; • wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny; • wyraża opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych; • jest świadomy własnego pochodzenia i zna dzieje swojej rodziny • poznaje tradycje rodzinne • docenia wspólne świętowanie, spędzanie wolnego czasu. • pielęgnuje więzi rodzinne, związki uczuciowe i inne • zna instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 		
<p>Zadania</p>	<p>Sposób realizacji</p>	<p>Realizator</p>
<p>Rozwijanie wartości rodzinnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia z wychowawcą , lekcje historii, języka polskiego i religii na temat tradycji rodzinnych 2. Cykl zajęć wychowania do życia w rodzinie. 3. Szkolne obchody Dnia Dziecka . 	<p>Wychowawcy nauczyciele przedmiotów</p>

	<p>4. Przygotowanie świąt i imprez klasowych:</p> <p>a. Dzień Matki i Ojca, Dzień Babci i Dziadka,</p> <p>b. spotkanie oplatkowe</p> <p>5. Festyn, rajdy ,spotkania rodzinne</p>	<p>pedagog</p> <p>dyrektor szkoły</p> <p>Rada Rodziców</p>
<p><i>Integrowanie rodziców i angażowanie ich do pracy na rzecz klasy i szkoły.</i></p>	<p>7. Festyn ,rajd rodzinny.</p> <p>8. Zapraszanie rodziców do udziału w życiu klasy i szkoły</p> <p>9. Współpraca z rodzicami przy realizowaniu projektów szkolnych</p> <p>10. Zajęcia otwarte dla rodziców.</p> <p>11. Klasowe spotkania z okazji Dnia Matki i Ojca.</p> <p>12. Konsultacje dla rodziców.</p> <p>13. Zapraszanie rodziców na uroczystość szkolne</p> <p>14. Przeprowadzanie ankiet wśród rodziców nt. funkcjonowania szkoły</p>	<p>wychowawcy,</p> <p>nauczyciele przedmiotów,</p> <p>dyrektor szkoły,</p> <p>Rada Rodziców</p>
<p><i>Uczeń jako członek społeczności lokalnej:</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> • opisuje swoją „małą Ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze • wskazuje na planie miejscowości zabytki, ważne instytucje, siedzibę władz lokalnych • omawia zakres działań oraz sposoby powoływania władz. • określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w swoim środowisku lokalnym i regionalnym • uczestniczy w życiu kulturalnym tego środowiska • zna placówki kultury działające na jego rzecz. 		
Zadania	Sposób realizacji	Realizator
<p><i>Poznanie swojej „Małej Ojczyzny”</i></p>	<p>1. Zajęcia z wychowawcą, lekcje historii, języka polskiego i przyrody na temat historii, przyrody, władz lokalnych i miejscowych tradycji</p> <p>2. Organizowanie i udział w konkursach</p> <p>3. Współpraca z Gminną Biblioteką .</p> <p>4. Spotkania z przedstawicielami władz lokalnych.</p> <p>5. Udział zespołów szkolnych w imprezach organizowanych przez gminę, powiat</p> <p>6. Udział przedstawicieli Samorządu Szkolnego w obchodach organizowanych na terenie gminy, powiatu</p>	<p>wychowawca</p> <p>nauczyciele przedmiotów</p> <p>dyrekcja szkoły</p>
<p><i>Poznawanie kultury i tradycji naszego regionu</i></p>	<p>1. Poznawanie legend</p> <p>2. Śpiewanie pieśni historycznych na lekcjach muzyki.</p> <p>3. Wycieczki w granicach regionu.</p> <p>4. Zwiedzanie muzeów</p>	<p>wychowawca</p> <p>nauczyciele przedmiotów</p>

	5. Poznawanie sylwetek wybitnych ludzi na lekcjach historii i języka polskiego.	
<i>Uczeń jako Polak:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> wymienia i tłumaczy znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej właściwie zachowuje się wobec symboli narodowych i w czasie uroczystości patriotycznych wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, wymienia organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej: parlament, prezydent, rząd, podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej; podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji 		
Zadania	Sposób realizacji	Realizator
<i>Rozwijanie poczucia przynależności narodowej.</i>	<ol style="list-style-type: none"> Lekcje historii na temat instytucji demokratycznych i władz Polski. Szkolne obchody świąt państwowych i rocznic ważnych wydarzeń historycznych: akademie z okazji Święta Konstytucji 3 maja i 11 listopada. Gazetki okolicznościowe. Pogadanki na temat właściwej postawy w czasie śpiewania hymnu, świąt narodowych oraz szacunku do symboli narodowych. Kontrola właściwego zachowania na uroczystościach patriotycznych. Audycje z okazji ważnych rocznic. 	wychowawca nauczyciele przedmiotów
<i>Poznawanie piękna przyrody i zabytków Polski</i>	<ol style="list-style-type: none"> Lekcje przyrody i historii. Wycieczki klasowe – zwiedzanie parków narodowych i ważnych zabytków Poznawanie sylwetek wybitnych Polaków na lekcjach historii, języka polskiego, przyrody, muzyki i plastyki. Pogadanki na temat bieżących wydarzeń i problemów kraju. 	wychowawca nauczyciele przedmiotów
<i>Przygotowanie do świadomego udziału w życiu społecznym kraju</i>	<ol style="list-style-type: none"> Lekcje historii, j. polskiego i przyrody na temat instytucji demokratycznych i władz Polski. Pogadanki na temat bieżących wydarzeń np. wyborów samorządowych itp.. Gazetki okolicznościowe. 	wychowawcy nauczyciele przedmiotów
<i>Uczeń jako Europejczyk:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> opowiada o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, stosunki międzynarodowe rozpoznaje symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej. wzbogaca swoją wiedzę na temat kultury i obyczajów w innych krajach europejskich. 		

Zadania	Sposób realizacji	Realizator
<i>Przygotowanie do świadomego udziału w życiu Unii Europejskiej</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lekcje historii i przyrody na temat U. Europejskiej, jej symboli oraz innych państw członkowskich. 2. Obchody Dnia Europy 3. Nauka hymnu Unii Europejskiej na lekcjach muzyki. 4. Lekcje języka angielskiego i zajęcia pozalekcyjne. 5. Udział w konkursach językowych. 	wychowawcy nauczyciele przedmiotów
<p><i>Uczeń w środowisku przyrodniczym:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje i ocenia na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka; • zachowuje się w środowisku zgodnie z obowiązującymi zasadami • świadomie działa na rzecz ochrony przyrody 		
Zadania	Sposób realizacji	Realizator
<i>Nabywanie wiedzy na temat środowiska i ochrony przyrody.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lekcje przyrody na tematy związane z ochroną środowiska. 2. Zajęcia terenowe na przyrodzie i w ramach kółek. 3. Udział w lokalnych i ogólnopolskich akcjach ekologicznych. 4. Szkolne obchody Dnia Ziemi. 5. Zwiedzanie parków narodowych i rezerwatów w czasie wycieczek szkolnych. 6. Tworzenie zielników, prezentacji itp. 	nauczyciele przyrody, wychowawcy
<i>Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauka właściwych zasad recyklingu. 2. Pogadanki na tematy związane z ekologią np. palenie śmieci, wypalanie traw, recyklingu sprzętu elektronicznego. 3. Akcja zbierania makulatury. 4. Pogadanki, apele na temat dokarmiania ptaków w zimie. 5. Pogadanki na temat właściwego stosunku do zwierząt, zachowania w przyrodzie, zwłaszcza na wycieczkach klasowych. 6. Propagowanie zasad ekologicznego stylu życia zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. 7. Gazetki ścienne popularyzujące zagadnienia ekologiczne. 8. Współpraca z leśniczym, sanepidem 9. Organizacja szkolnych i miejskich konkursów ekologicznych. 10. Pielęgnowanie kwiatów doniczkowych w klasach. 	nauczyciele przyrody, wychowawcy dyrekcja szkoły